

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Elinkeinoelämän keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiasta.

EK katsoo, että henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuudesta luopuminen nykyisen henkilötunnuksen sukupuolipäätelystä luopumalla on ratkaisuna kannatettava ja verraten kustannustehokas.

Uuden yksilöintitunnuksen käyttöönotolle ei ole tässä vaiheessa esitetty riittäviä perusteita. Käyttöönotolle esitetyt hyödyt liittyvät asetelmaan, jossa yksilöintitunnus olisi laajasti korvannut henkilötunnuksen, mikä ei kuitenkaan ole esityksen varsinainen tavoite. Toisaalta haitat käsitellään kapeasti, eli huomioon ei oteta niitä huomattavia kustannuksia, joita tällaisen asetelman syntyminen edellyttäisi. Esitys on siis tältä osin ristiriitainen: hyödyt käsitellään laajasti ja osin hypoteettisiin asetelmiin nojaten, haitat puolestaan kapeasti. Lopputuloksena epäselväksi jää, mitä erityisiä hyötyjä nimenomaan esitetyllä muutoksella olisi.

EK:n näkökulmasta henkilötunnuksen tietosisältöön ja tietosuojaan liittyvät tulkinnat ovat muodostumassa luonteeltaan perusteettoman rajoittaviksi, eikä vastaavia säädösmuutoksia ole Suomen keskeisissä verrokkimaissa jouduttu tekemään. EK kannustaa jatkovalmistelussa selvittämään, missä määrin ehdotettuja säädösmuutoksia voidaan tietosuojanäkökulmasta pitää aidosti välttämättöminä, kun otetaan huomioon ehdotetusta sääntelystä aiheutuvat huomattavat kustannukset.

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

-

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

-

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

-

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

EK katsoo, että henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuudesta luopuminen nykyisen henkilötunnuksen sukupuolipäättelystä luopumalla on ratkaisuna kannatettava ja verraten kustannustehokas. EK pitää lisäksi tärkeänä, että sukupuolietoa toiminnassaan tarvitsevat saavat edelleen haettua tiedon erillistietona väestötietojärjestelmästä.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

EK katsoo, että uuden yksilöintitunnuksen käyttöönotolle ei ole tässä vaiheessa esitetty riittäviä perusteita. Ehdotus uuden yksilöintitunnuksen käyttöönotosta on myös saanut hankkeen puitteissa laajasti kritiikkiä. HE-luonnoksesta jää epäselväksi, mikä on se välitön hyöty tai välttämätön tarve, johon uutta yksilöintitunnusta tällä hetkellä tarvitaan.

EK:n näkökulmasta on tärkeää, että mikäli uudesta yksilöintitunnuksesta kuitenkin päätetään säätää, sen käyttöönotto perustuu organisaatioiden vapaaehtoisuuteen. Ennen mahdollisten tätä seuraavien askelten valmistelua olisi lisäksi toteutettava yksilöintitunnuksen laajempaa käyttöönottoa koskien erillinen kustannus-hyöty-analyysi, jossa tarkasteltaisiin kokonaisvaltaisesti muutoksen luomien mahdollisuuksien ja siitä aiheutuvien kustannusten välistä suhdetta.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetuseronnosta koskevat huomiot

Aiemmin annetusta välimerkkiuudistuksesta ja nyt lausuttavana olevasta sukupuolisidonnaisuudesta luopumisesta aiheutuu eri toimijoille merkittäviä kustannuksia. Nämä kustannukset on otettava huomioon myös yksilöintitunnuksen käyttöönottoa harkittaessa. Lisäksi perusteltua olisi, että eri uudistuksia tehtäessä suosittaisiin pitkiä siirtymäaikoja, jotka mahdollistaisivat uudistuksiin varautumisen osana muita tietojärjestelmäohjelmia ja näin jossain määrin laskisivat muutoksista aiheutuvia kustannuksia.

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisällyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuosituksat oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

Toimenpidesuosituksat ovat monelta osin oikeansuuntaisia. EK: näkökulmasta tarkastelun lähtökohta tulisi olla, että asiointitilanteessa hyödynnettävän tunnistusmenetelmän valinta edellyttää palveluntarjoajalta asiointitilanteeseen liittyvien riskien arvioimista ja riskien riittävää hallintaa. Näiden riskien tunnistamiseen ja arviointiin liittyvien mallien tuottaminen olisi siksi oikeasuhtaisempi ja tasapainoisempi lähtökohta kuin esimerkiksi henkilötunnuksen käytön kieltäminen tai tiettyjen tunnistustapojen määrääminen pakolliseksi.

Henkilötunnuksella tapahtuvaan tunnistamiseen liittyviä kysymyksiä ratkotaan kuluttajaluottoja koskevan lainsäädännön tarkistamista koskevassa hankkeesta (OM085:00/2020). EK tukee henkilöllisyyden todentamisvaatimuksen laajentamista mm. siltä osin, kun kyse on tavaraluoton ottamista tai osamaksusopimusta koskevasta tunnistautumisesta.

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

-

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

Muistiossa suositetaan, että väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain 12 §:ää ei muutettaisi, eikä henkilötunnuksen muuttamiskynnystä madallettaisi nykyisestä. EK pitää tätä johtopäätöstä perusteltuna.

Mäki-Lohiluoma Juho
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

